Co oznacza "okres przekraczający rok"?

Kategoria: Komunikacja i Transport
Opublikowano: piątek, 16, październik 2020 10:58
Monika Małowiecka
Odsłony: 1970

Art. 49 ust. 1 pkt 3 ustawy o kierujących pojazdami statuuje dwie sytuacje, w których zachodzi konieczność sprawdzenia kwalifikacji w formie egzaminu państwowego. Pierwsza ma miejsce gdy osoba ubiega się o przywrócenie uprawnienia do kierowania motorowerem, pojazdami silnikowymi lub tramwajem cofniętego na okres przekraczający rok lub cofniętego w związku z utratą kwalifikacji (lit. a). Druga natomiast występuje gdy osoba ubiega się o zwrot zatrzymanego prawa jazdy lub pozwolenia na kierowanie tramwajem, którego była pozbawiona na okres przekraczający rok (lit. b).

Przepis ten odwołuje się zatem do dwóch instytucji uregulowanych w przepisach ustawy, a mianowicie do przywrócenia uprawnień do kierowania pojazdem oraz do zwrotu prawa jazdy. Nie ulega wątpliwości, iż dysponowanie dokumentem prawa jazdy wiąże się na gruncie przepisów ustawy z posiadaniem uprawnień do kierowania pojazdami. Prawo jazdy poświadcza jedynie stosowne uprawnienie kierującego pojazdem. Ma zatem charakter wtórny, a tym samym dokument prawa jazdy może uzyskać tylko ten, kto posiada określone uprawnienie do kierowania pojazdami. W konsekwencji utrata uprawnień do kierowania pojazdami oznacza, że dokument prawa jazdy odnoszący się do owego uprawnienia przestaje pełnić swą funkcję, a to oznacza, iż nie może być wydany osobie, która uprawnień do kierowania pojazdami nie posiada, bowiem została ich pozbawiona.

Dokonując na gruncie powyższych okoliczności wykładni art. 49 ust. 1 pkt 3 lit. a ustawy, należy dostrzec, iż przywrócenie uprawnienia do kierowania pojazdem - poza sytuacją gdy cofnięcie uprawnienia nastąpiło w związku z utrata kwalifikacji - pociąga za sobą konieczność sprawdzenia kwalifikacji w formie egzaminu państwowego tylko wtedy gdy uprawnienie to było cofnięte na okres przekraczający rok. Użyty w owym przepisie zwrot "cofniętego na okres roku" uznawany jest za cofnięcie określone w treści decyzji, a zatem to z decyzji powinno wynikać, że cofnięcie to następuje na okres przekraczający rok. Z kolei treść art. 49 ust. 1 pkt 3 lit. b ustawy nie dostarcza wątpliwości, iż zwrot zatrzymanego prawa jazdy winien być poprzedzony sprawdzeniem kwalifikacji w formie egzaminu państwowego w sytuacji pozbawienia prawa jazdy przez okres przekraczający rok. Na gruncie powyższej regulacji nie ma wątpliwości, iż chodzi o okres faktycznego a nie orzeczonego pozbawienia prawa jazdy. Posłużenie się pojęciem "którego była pozbawiona" powoduje, iż regulacja ta znajduje zastosowanie nie tylko w sytuacji zatrzymania prawa jazdy w warunkach art. 102 ustawy, a więc przy jednoczesnym zachowaniu uprawnień do kierowania pojazdami (art. 102 ust. 2 zdanie drugie ustawy), ale także wtedy gdy pozbawienie prawa jazdy jest konsekwencją cofnięcia uprawnień do kierowania pojazdem, w warunkach innych niż określone w art. 49 ust. 1 pkt 3 lit. a) ustawy, a więc gdy orzeczenie o cofnięciu uprawnień nie wskazuje okresu, na jaki orzeczono cofnięcie, a jednocześnie okres pozbawienia prawa jazdy przekracza rok. Powyższy sposób wykładni owej regulacji prowadzi do konstatacji, iż wyniki wykładni gramatycznej korespondują z wykładnią funkcjonalną. Odwołanie się do celu owej regulacji, którym pozostaje konieczności zapewnienia bezpieczeństwa w ruchu drogowym, prowadzi do wniosku, iż ustawodawca jednolicie traktuje tych kierowców, którym cofnięto uprawnienie do kierowania pojazdem lub którym zatrzymano prawo jazdy, a okres pozbawienia prawa jazdy przekracza rok. W każdym z tych przypadków, zarówno przywrócenie uprawnień, jak i zwrot zatrzymanego prawa jazdy wymaga sprawdzenia kwalifikacji w formie egzaminu państwowego odpowiedniego do rodzaju uprawnienia (art. 49 ust. 2 ustawy). Taki sposób wykładni powyższej regulacji jest uzasadniony koniecznością weryfikacji kwalifikacji tych kierowców, którzy na skutek zaistnienia zróżnicowanych przyczyn zostali wyeliminowaniu z ruchu drogowego, a okres długotrwałej niemożności kierowania pojazdami (okres przekraczający rok) powoduje wątpliwości co do zachowania kwalifikacji do kierowania pojazdami.

Wyrok NSA z dnia 21 lipca 2020 r., sygn. akt: I OSK 3308/19

Phoca PDF